

Tiết 9,10,11 Bài 6:

CHUYÊN ĐỘNG TỰ QUAY QUANH TRỤC CỦA TRÁI ĐẤT VÀ HỆ QUẢ

I. MỤC TIÊU

1. Kiến thức

- **Mô tả** được chuyển động tự quay quanh trục của Trái Đất
- **Trình bày** được hiện tượng ngày đêm luân phiên nhau ở khắp mọi nơi trên Trái Đất.
- **Giải thích** được nguyên nhân sinh ra các hệ quả của vận động tự quay quanh trục của TĐ
- **Nhận biết** được giờ địa phương/giờ khu vực, so sánh được giờ của hai địa điểm trên Trái Đất.
- **Vận dụng** tính giờ trên TĐ.
- **Mô tả** được sự lệch hướng chuyển động của vật thể và giải thích được nguyên nhân.

2. Năng lực

- **Năng lực chung:**

- + **Tự chủ và tự học:** Biết chủ động, tích cực thực hiện những công việc của bản thân trong học tập và trong cuộc sống.
- + **Giao tiếp và hợp tác:** Biết đặt ra mục đích giao tiếp và hiểu được vai trò quan trọng của việc đặt mục tiêu trước khi giao tiếp. Hiểu được nội dung và phương thức giao tiếp cần phù hợp với mục đích giao tiếp và biết vận dụng để giao tiếp hiệu quả
- + **Giải quyết vấn đề sáng tạo:** Biết đặt câu hỏi khác nhau về một sự vật, hiện tượng, vấn đề, chú ý lắng nghe và tiếp nhận thông tin, ý tưởng với sự cân nhắc, chọn lọc. Biết đánh giá vấn đề, tình huống dưới những góc nhìn khác nhau

- **Năng lực Địa lí**

- + **Nhận thức khoa học Địa lí:** Định hướng không gian: Xác định hướng chuyển động của TĐ quanh trục, xác định một địa điểm ở trên bản đồ để tính giờ. Diễn đạt nhận thức không gian: Dùng lược đồ trí nhớ hoặc mô hình quả địa cầu hoặc xem tư liệu (video, hình ảnh) để mô tả lại sự vận động tự quay quanh trục của TĐ: Hướng, thời gian, quỹ đạo; và các hệ quả: ngày và đêm luân phiên, giờ trên TĐ, sự lệch hướng chuyển động của các vật thể. Sử dụng tư liệu (video) để diễn tả mối quan hệ không gian giữa vận động tự quay quanh trục với sự sống trên TĐ. Phân tích mối quan hệ qua lại và quan hệ nhân quả trong thiên nhiên: giải thích được nguyên nhân sinh ra các hiện tượng ngày và đêm luân phiên, giờ trên Trái Đất, sự chuyển động lệch hướng của các vật thể. Nhận biết và phân tích được quan hệ nhân quả trong mối quan hệ giữa vận động tự quay quanh trục và các thành phần tự nhiên trên TĐ.
- + **Tìm hiểu Địa lí:** Khai thác tài liệu văn bản: tìm được nội dung địa lí trong đoạn văn: Em có biết. Biết sử dụng lược đồ để tính giờ. Tính toán được giờ khu vực. Khai thác tài liệu từ Internet.
- + **Vận dụng kiến thức, kĩ năng đã học:** So sánh được sự khác nhau về giờ giữa các địa phương. Tính giờ ở các địa điểm khác nhau trên TĐ. Đánh giá được vai trò của vận động tự quay quanh trục của TĐ. Trình bày trên lớp được sản phẩm làm được của nhóm mình

3. Phẩm chất

- Chăm chỉ: Có ý thức đánh giá điểm mạnh, điểm yếu của bản thân, thuận lợi, khó khăn trong học tập để xây dựng kế hoạch học tập. Có ý chí vượt qua khó khăn để đạt kết quả tốt trong học tập.
- Nhân ái: Tôn trọng ý kiến của người khác, có ý thức học hỏi lẫn nhau.
- Trung thực: Tự giác tham gia và vận động người khác tham gia phát hiện, đấu tranh với các hành vi thiếu trung thực trong học tập.
- Trách nhiệm: Có trách nhiệm trong việc thực hiện nhiệm vụ học tập (cá nhân/nhóm).

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

- Tranh ảnh, link video về chuyển động tự quay quanh trục của Trái Đất, xác định giờ khu vực, link trò chơi KHOOT.
- Quả địa cầu.
- Phiếu học tập, các bảng tiêu chí đánh giá, thang đánh giá sản phẩm của học sinh.
- Thiết bị điện tử.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

- Trình bày vị trí, hình dạng, kích thước Trái Đất trong hệ Mặt Trời?

1. Hoạt động khởi động

Bước 1: Giao nhiệm vụ cho học sinh: GV tổ chức cho học sinh hoàn thiện cột “K”, “W” để thể hiện những điều đã biết và muốn biết về sự vận động tự quay quanh trục của Trái Đất.

Em đã biết gì về sự vận động tự quay quanh trục của Trái Đất?	Em muốn biết gì về sự vận động tự quay quanh trục của Trái Đất?	Em đã tìm hiểu được gì về sự vận động tự quay quanh trục của Trái Đất?
K	W	L

Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ: Hs hoàn thiện vào bảng KWL

Bước 3: HS báo cáo kết quả nhiệm vụ.

Bước 4: Đánh giá và chốt kiến thức

Gv quan sát, nhận xét đánh giá hoạt động học của hs, dựa vào phần trả lời của học sinh để vào bài mới.

2. Hoạt động 2: Hình thành kiến thức mới

2.1. Tìm hiểu chuyển động tự quay quanh trục của Trái Đất

Sản Phẩm

- Thông tin phản hồi phiếu học tập.

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 1

VẬN ĐỘNG CỦA TRÁI ĐẤT QUANH TRỤC
- Hướng tự quay quanh trục của Trái Đất? Tây sang đông
- Góc nghiêng của trục Trái Đất khi tự quay? $66^{\circ}33'$

- Thời gian Trái Đất tự quay quanh trục hết 1 vòng?

24h (hay 1 ngày đêm)

- Phương án đánh giá: các em sẽ đổi phiếu học tập cho bạn bên cạnh để đánh giá chéo theo thang đánh giá sau:

+ Có 3/3 câu trả lời đúng: Hoàn thành tốt

+ Có 2/3 câu trả lời đúng: Hoàn thành

+ Có 1/3 câu trả lời đúng hoặc tất cả các câu trả lời: Không hoàn thành

Cách thức tổ chức

Bước 1: Giao nhiệm vụ cho học sinh

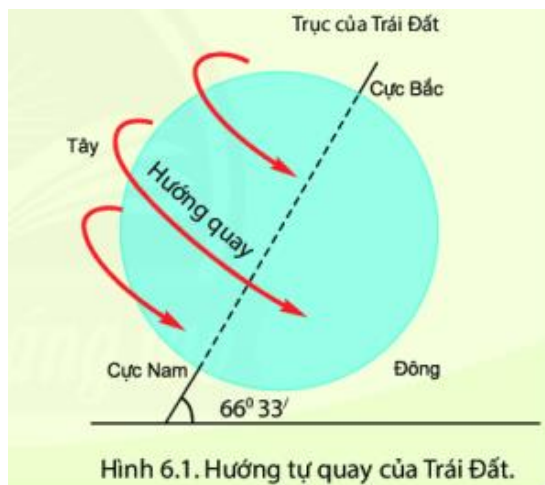
Nhiệm vụ 1: Học sinh các nhóm quan sát hình 6.1, kết hợp với thông tin trên đoạn video sau

[https://www.youtube.com/watch?v=qm94y](https://www.youtube.com/watch?v=qm94yFdCNog&t=398s)

[FdCNog&t=398s](https://www.youtube.com/watch?v=qm94yFdCNog&t=398s) (Từ 1 phút 10 giây đến 1

phút 32 giây) hoàn thiện thông tin trong

phiếu học tập số 1.

Phiếu học tập số 1

VẬN ĐỘNG CỦA TRÁI ĐẤT QUANH TRỤC	Đánh giá	
	Đúng	Sai
- Hướng tự quay quanh trục của Trái Đất?		
- Góc nghiêng của trục Trái Đất khi tự quay?		
- Thời gian Trái Đất tự quay quanh trục hết 1 vòng?		

Nhiệm vụ 2: Sử dụng quả địa cầu để mô tả chuyển động tự quay quanh trục của Trái Đất.

Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ

- HS hoàn thành phiếu học tập số 1.

- GV hướng dẫn, hỗ trợ HS.

Bước 3: Trao đổi thảo luận và báo cáo kết quả

- Các nhóm báo cáo kết quả làm việc.

- Các học sinh khác có ý kiến nhận xét, bổ sung.

- Giáo viên hướng dẫn học sinh điều chỉnh, hoàn thiện kết quả và ghi chép kiến thức, chốt lại nội dung học tập.

Bước 4: Đánh giá và chốt kiến thức

- Giáo viên quan sát, nhận xét đánh giá quá trình thực hiện của học sinh về thái độ, tinh thần học tập, khả năng giao tiếp, trình bày và đánh giá kết quả cuối cùng của học sinh
- Chuẩn kiến thức:

I.Chuyển động tự quay quanh trục của Trái Đất

- Trái Đất tự quay quanh trục tưởng tượng nối hai cực và nghiêng $66^{\circ}33'$ trên mặt phẳng quỹ đạo.
- Trái Đất tự quay quanh trục theo hướng từ Tây sang Đông.
- Thời gian Trái Đất tự quay 1 vòng quanh trục là 24 giờ (1 ngày đêm)

EM CÓ BIẾT

- Trái Đất tự quay quanh trục một vòng hết 23 giờ 56 phút 04 giây, tuy nhiên để thuận tiện trong sinh hoạt và sản xuất, thời gian Trái Đất tự quay một vòng quanh trục được quy ước là 24 giờ.
- Trái đất quay từ Tây sang Đông, nếu ta đi từ hướng Tây liệu có nhanh hơn không nhỉ?
<https://kenh14.vn/tra-i-dat-quay-tu-tay-sang-dong-neu-ta-di-tu-huong-tay-lieu-co-nhanh-hon-khong-nhi-20180424002503189.chn>

2.2. Tìm hiểu hệ quả: Hiện tượng ngày đêm trên Trái Đất

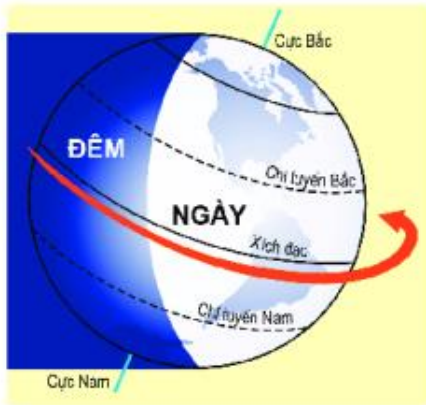
. Sản Phẩm

- Cho biết tại sao lại có hiện tượng ngày, đêm trên Trái Đất: Do Trái Đất có dạng hình cầu nên Mặt Trời chỉ chiếu sáng được một nửa: Nửa được chiếu sáng là ban ngày nửa nằm trong bóng tối là ban đêm.
- Cho biết vị trí điểm A có luôn là ban ngày, còn vị trí điểm B có luôn là ban đêm không? Tại sao: Nhờ có sự vận động tự quay của Trái Đất từ tây sang đông mà khắp mọi nơi Trái Đất đều lần lượt có ngày, đêm.
- **Nếu Trái đất ngừng quay** một nửa bề mặt Trái đất sẽ là ban ngày, nửa còn lại sẽ mãi mãi chìm trong bóng tối.
- + Điều này sẽ ảnh hưởng trực tiếp tới các sinh vật sống. Cụ thể, tại nửa sáng ánh sáng Mặt trời sẽ chiếu rọi 24/24h, động - thực vật trên Trái đất sẽ mất thời gian dài để thích nghi với điều kiện tự nhiên mới, đồng nghĩa với việc rất nhiều loài sẽ bị tuyệt chủng
- + Ở nửa tối, không có ánh sáng Mặt trời thực vật nơi đây sẽ không thể quang hợp và phát triển, dẫn tới mất cân bằng sinh thái và ảnh hưởng trực tiếp tới các loài vật nơi đây.
- + Mặc dù những viễn cảnh này vô cùng đáng sợ nhưng theo các chuyên gia khả năng Trái đất ngừng quay thực tế sẽ không xảy ra trong vài tỉ năm tới.

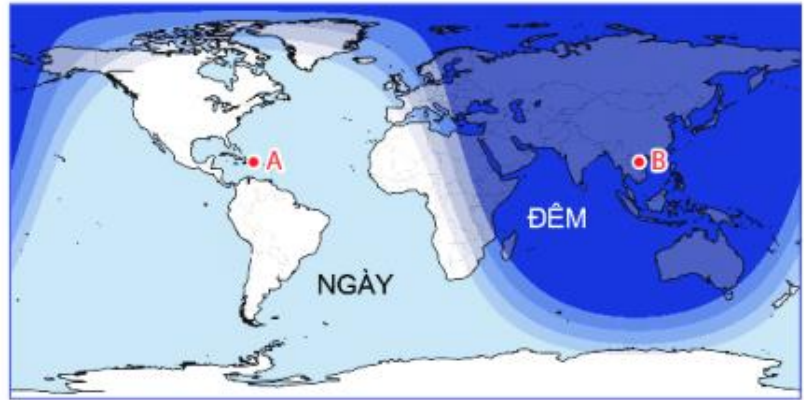
Cách thức tổ chức

Bước 1: Giao nhiệm vụ cho học sinh

Nhiệm vụ 1: Dựa vào hình 6.2, hình 6.3 và thông tin trong bài, em hãy:

Hình 6.2. Hiện tượng ngày đêm luân phiên nhau.

Hình 6.3. Ngày, đêm trên bề mặt Trái Đất.

- Cho biết tại sao lại có hiện tượng ngày, đêm trên Trái Đất?
- Cho biết vị trí điểm A có luôn là ban ngày, còn vị trí điểm B có luôn là ban đêm không? Tại sao?
- Trình bày hiện tượng ngày đêm luân phiên nhau trên Trái Đất?

Nhiệm vụ 2: Cặp đôi

- Điều gì sẽ xảy ra nếu Trái Đất ngừng quay?

Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ

- GV hướng dẫn, hỗ trợ HS.

Bước 3: Trao đổi thảo luận và báo cáo kết quả

- Các nhóm báo cáo kết quả làm việc.
- Các học sinh khác có ý kiến nhận xét, bổ sung.
- Giáo viên hướng dẫn học sinh điều chỉnh, hoàn thiện kết quả và ghi chép kiến thức, chốt lại nội dung học tập.

Bước 4: Đánh giá và chốt kiến thức

- Giáo viên quan sát, nhận xét đánh giá quá trình thực hiện của học sinh về thái độ, tinh thần học tập, khả năng giao tiếp, trình bày và đánh giá kết quả cuối cùng của học sinh
- Chuẩn kiến thức:

II. Hệ quả chuyển động tự quay quanh trục của Trái Đất

1. Sự luân phiên ngày đêm

- Do Trái Đất có dạng hình cầu nên Mặt Trời chỉ chiếu sáng được một nửa: Nửa được chiếu sáng là ban ngày nửa nằm trong bóng tối là ban đêm.
- Nhờ có sự vận động tự quay của Trái Đất từ tây sang đông mà khắp mọi nơi Trái Đất đều lần

lượt có ngày, đêm.

2.3.Tìm hiểu hệ quả giờ trên Trái Đất

Sản Phẩm

- Trái Đất được chia thành **24** khu vực giờ.
- Múi giờ gốc là múi giờ số **0**
- Mỗi múi giờ cạnh nhau hơn kém nhau **1** giờ.
- Giờ **phía đông** sớm hơn giờ **phía tây**
- Việt Nam nằm ở múi giờ số **7**
- Múi giờ ở nước ta muộn hay sớm hơn so với giờ GMT:**Sớm hơn**
- Xác định múi giờ của các thành phố: Hà Nội, Oa-sinh-tơn, Mat-xco-va và To-ki-o?
- + Hà Nội: múi giờ thứ 7
- + Oa-sinh-tơn: múi giờ -5
- + Mat-xco-va: múi giờ thứ 3
- + To-ki-o: múi giờ thứ 9

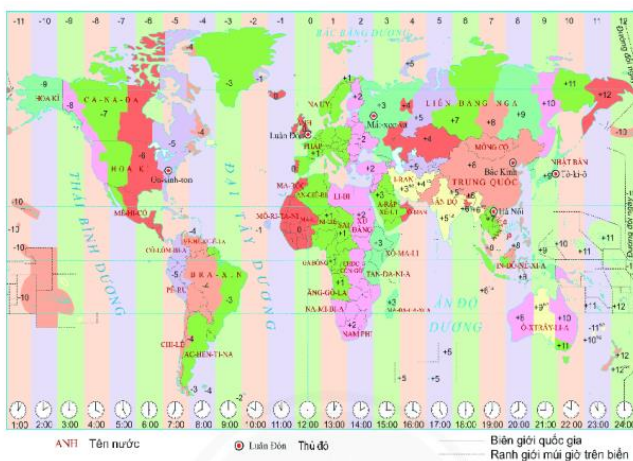
d. Cách thức tổ chức

Bước 1: Giao nhiệm vụ

Dựa vào bản đồ các khu vực giờ trên Trái Đất, điền từ còn thiếu vào chỗ chấm:

- Trái Đất được chia thành khu vực giờ.
- Múi giờ gốc là múi giờ số
- Mỗi múi giờ cạnh nhau hơn kém nhau giờ.
- Giờ phía sớm hơn giờ phía
- Việt Nam nằm ở múi giờ số
- Múi giờ ở nước ta muộn hay sớm hơn so với giờ GMT:.....
- Xác định múi giờ của các thành phố: Hà Nội, Oa-sinh-tơn, Mat-xco-va và To-ki-o?

* Dựa vào lược đồ các khu vực giờ trên Trái Đất, hoàn thành bảng sau:

Địa điểm	Khu vực giờ	Giờ
Luân Đôn		
Hà Nội	7	7h
Tô-ki-ô		
Bắc Kinh		

Bước 2: HS thực hiện nhiệm vụ

- HS thực hiện nhiệm vụ nhóm.

Bước 3: HS báo cáo kết quả làm việc

- Gọi học sinh bất kì trả lời câu hỏi.

- HS khác nhận xét, bổ sung

Bước 4: Đánh giá và chốt kiến thức

- Giáo viên quan sát, nhận xét đánh giá quá trình thực hiện của học sinh về thái độ, tinh thần học tập, khả năng giao tiếp, trình bày và đánh giá kết quả cuối cùng của học sinh .
- Chuẩn kiến thức

II. Hệ quả chuyển động tự quay quanh trục của Trái Đất

2. Giờ trên Trái Đất

- Người ta chia bề mặt Trái Đất ra 24 khu vực giờ
- Mỗi khu vực có một giờ riêng gọi đó là giờ khu vực (múi giờ). Giờ gốc (GMT + 0), Việt Nam: GMT + 7

2.4. Tìm hiểu sự lệch hướng chuyển động của các vật thể ở hai bán cầu

Sản Phẩm

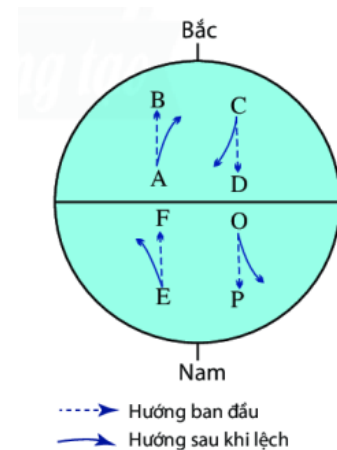
- Ở bán cầu Bắc, vật chuyển động theo hướng từ A đến B và từ C đến D bị lệch về phía bên phải so với hướng ban đầu.
- Ở bán cầu Nam, vật chuyển động theo hướng từ E đến F và từ O đến P bị lệch về phía bên trái so với hướng ban đầu
- Theo chiều kinh tuyến, vật thể chuyển động sẽ bị lệch về bên phải ở bán cầu Bắc và lệch về bên trái ở bán cầu Nam so với hướng chuyển động ban đầu

Cách thức tổ chức

Bước 1: Giao nhiệm vụ

Bước 1: Gv giao nhiệm vụ: Quan sát hình 6.5 và thông tin trong bài, em hãy cho biết:

- Ở bán cầu Bắc, vật chuyển động theo hướng từ A đến B và từ C đến D bị lệch về phía bên trái hay bên phải so với hướng ban đầu?
- Ở bán cầu Nam, vật chuyển động theo hướng từ E đến F và từ O đến P bị lệch về phía bên trái hay bên phải so với hướng ban đầu?
- Rút ra kết luận về hướng lệch của các vật thể chuyển động ở bán cầu Bắc và bán cầu Nam theo chiều kinh tuyến?

Hình 6.5. Sự lệch hướng do vận động tự quay của Trái Đất.

Bước 2: HS thực hiện nhiệm vụ

- HS thực hiện nhiệm vụ nhóm.

Bước 3: HS báo cáo kết quả làm việc

- Gọi học sinh bất kỳ trả lời câu hỏi.
- HS khác nhận xét, bổ sung

Bước 4: Đánh giá và chốt kiến thức

- Giáo viên quan sát, nhận xét đánh giá quá trình thực hiện của học sinh về thái độ, tinh thần học tập, khả năng giao tiếp, trình bày và đánh giá kết quả cuối cùng của học sinh .
- Chuẩn kiến thức

II. Hệ quả chuyển động tự quay quanh trục của Trái Đất**3. Sự lệch hướng chuyển động của các vật thể di chuyển trên bề mặt Trái Đất**

+ Nửa cầu Bắc: Vật chuyển động sẽ lệch về bên phải.

+ Nửa cầu Nam: Vật chuyển động sẽ lệch về bên trái

3. Hoạt động luyện tập

Bước 1: Giao nhiệm vụ cho học sinh:

- Các em trả lời các câu hỏi phần luyện tập bằng cách quét mã QR để tham gia trò chơi KAHOOT.

Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ

- HS quét mã, nhập mã pin và tham gia trả lời câu hỏi trắc nghiệm.

Bước 3: Gv quan sát, nhận xét đánh giá hoạt động học của hs.

4. Hoạt động vận dụng

Sản Phẩm

- Câu trả lời của học sinh

+ Nếu hiện tại ở Anh đang là mùa Đông, thì múi giờ nước Anh và Việt Nam sẽ cách nhau 7 tiếng vì múi giờ Việt Nam chuẩn là GMT +7. Nếu bạn xác định được ở Anh đang là mùa hè, thì chênh lệch múi giờ Việt Nam và Anh là 6 tiếng. Nên vào buổi sáng nếu Hoàng gọi điện cho bạn ở Anh thì khi ấy ở Anh đang là ban đêm, Hoàng sẽ vô tình phá vỡ giấc nghỉ của bạn. Vì vậy, Hoàng nên gọi cho bạn vào buổi chiều hoặc tối sẽ hợp lí hơn

+ Học sinh biết cách truy cập và khai thác thông tin từ các trang Web.

Cách thức tổ chức

Bước 1: Giao nhiệm vụ cho học sinh

Nhiệm vụ 1: Bài tập tình huống:

Sáng nay, trước khi đến trường, Hoàng định gọi điện hỏi thăm một người bạn ở nước Anh.

Thấy vậy, mẹ của Hoàng đã khuyên bạn ấy hãy gọi vào thời điểm khác phù hợp hơn.

Theo em, tại sao mẹ của Hoàng lại khuyên như vậy? Em hãy tư vấn cho Hoàng thời điểm phù hợp để gọi điện hỏi thăm bạn của mình

HANOI : VIETNAM

#251486554

Nhiệm vụ 2: Truy cập vào <https://www.timeanddate.com/time/map/>

- Vào Múi giờ -> Bản đồ múi giờ
- Xác định giờ tại thời điểm hiện tại của 1 số địa điểm Hà Nội, Lon Đon, Tokyo.

Bước 2: HS thực hiện nhiệm vụ.

Bước 3:Gv quan sát, nhận xét đánh giá hoạt động học của hs.

Bước 4: Gv quan sát, nhận xét đánh giá hoạt động học của hs.